

Stanovisko

Rady vlády pro koordinaci boje s korupcí

k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

I.

K celkovému zaměření návrhu

Předkládaný návrh zákona, kterým se mění zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, (dále jen „návrh zákona“) je dle předkladatele v převážné míře transpozicí směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/944 ze dne 5. června 2019 o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou a o změně směrnice 2012/27/EU (dále jen „Směrnice“). Transpozice Směrnice byla realizována postupně novelami energetického zákona v průběhu let 2022 a 2023. Předkládaný návrh zákona tuto transpozici dokončuje a reaguje také na formální upozornění Evropské komise týkající se řízení o porušení povinnosti podle čl. 258 Smlouvy o fungování EU č. 2022/2033.

Návrh zákona dle předkladatele provádí transpozici zbývajících ustanovení Směrnice zejména v oblasti moderní elektroenergetiky a obsahuje právní úpravu třech hlavních právních institutů, kterými jsou ukládání energie v elektrizační soustavě, agregace a flexibilita. Návrh zákona doplňuje předchozí novelu (zákon č. 469/2023 Sb.) v oblasti aktivního zákazníka, energetických společenství a energetického datového centra, neboť na všechny uvedené subjekty má akumulace, agregace a flexibilita přímý dopad. Součástí úpravy je také změna zákona o podporovaných zdrojích energie¹ a změna zákona o hospodaření energií². Změny obou těchto zákonů obsahují drobné úpravy převážně legislativně technické povahy.

V rámci organizace Energetického regulačního úřadu přináší návrh zákona změny vzhledem k počtu členů Rady Energetického regulačního úřadu (dále jen „Rada“) a délce jejich mandátů. Aktuální znění energetického zákona v § 17b v odst. 1 a 2 stanoví, že Energetický regulační

¹ Zákon č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

² Zákon č. 406/2000 Sb., o hospodaření energií, ve znění pozdějších předpisů

úřad má pětičlennou Radu. Jeden z členů Rady je jejím předsedou. Funkční období členů Rady je 5 let a začíná dnem 1. ledna. Každý rok je jmenován jeden člen Rady. Návrh zákona toto mění, kdy Rada by nově měla pouze 3 členy, z nichž 1 by byl předsedou Energetického regulačního úřadu. Člen Rady by byl jmenován na 6 let a jeho funkční období by začínalo vždy 1. ledna následujícího po dni jmenování. Členové Rady by nově byli jmenováni tak, že každé 2 roky by byl jmenován jeden člen Rady. Dle předkladatele je cílem zajistit flexibilnější rozhodování Energetického regulačního úřadu, stabilnější postavení členů Energetického regulačního úřadu a odstranění administrativní zátěže spočívající v každoročním výběru nového člena Rady.

II.

Vztah k vládní protikorupční politice

Na základě Plánu legislativních prací vlády na rok 2023 byl návrh zákona přikázán k projednání Radou vlády pro koordinaci boje s korupcí. Rovněž Akční plán boje proti korupci na roky 2023 a 2024 v části věnované hodnocení korupčních rizik přijímané legislativy stanoví, že předkladatelé návrhů, které nejsou primárně protikorupční a mezi nimiž je jmenován i návrh energetického zákona, by se měli v souladu s metodikou hodnocení korupčních rizik zaměřit na možný prostor pro korupci, jeho zmenšení či neztvrdění. Návrh zákona byl dne 1. února 2024 projednán Pracovní komisí předsedy Rady vlády pro koordinaci boje s korupcí k hospodárnému nakládání s majetkem státu a její usnesení byla využita při textování stanoviska Rady.

III.

Způsob projednání návrhu

Mezirezortní připomínkové řízení k návrhu zákona probíhalo od 21. září 2023 do 13. října 2023. Celkem 19 připomínkových míst zaslalo své připomínky, z toho 16 připomínkových míst uplatnilo zásadní připomínky a 3 připomínková místa připomínky doporučující. Návrh zákona je vládě předkládán bez rozporu.

IV.

Návrh změn

Rada vlády pro koordinaci boje s korupcí navrhuje následující změny:

1. Doporučuje ponechat pětičlenné složení Rady podle stávajícího § 17b odst. 1 energetického zákona a zachovat stávající mechanismus podle odst. 2, kdy je každý rok jmenován jeden člen.
2. Doporučuje zvážit změnu rozhodování Rady podle současného § 17b odst. 9 na rozhodování prostou většinou přítomných členů Rady. Tímto způsobem by i při zachování žádoucího vyššího počtu členů Rady byla umožněna větší flexibilita a akceschopnost v situacích, kdy je z různých důvodů obsazeno méně než pět míst členů Rady, nebo kdy je méně členů přítomno na jednání.
3. Doporučuje stanovit povinnost ministru průmyslu a obchodu, aby vládě do určitého termínu předložil návrh na jmenování nového člena Rady na uprázdněné místo.

V.
Závěr

Rada vlády pro koordinaci boje s korupcí doporučuje vládě v souladu s článkem 4 odst. 2 písm. a) jednacího řádu Rady vlády pro koordinaci boje s korupcí schválit materiál „návrh zákona, kterým se mění zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony“ za předpokladu zpracování změn obsažených v tomto stanovisku.

JUDr. MgA. Michal Šalomoun, Ph.D.
předseda Rady vlády pro koordinaci boje s korupcí